

Stevns Kommune
Postboks 83
4660 Store-Heddinge

Att. Louise Halkjær Pedersen,
LouiseHP@stevns.dk

Kystdirektoratet
J.nr. 2025 - 5120
Ref. saans
Den 5. september 2025

**Fornyet dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15 om
strandbeskyttelseslinjen til etape 2 (Højerup) af Stevns Kommunes
forsøgsprojekt (Besøgscenter ved Stevns Klint) med mindre ændringer
efter forsøgsordningen for kyst- og naturturisme**

Ansøgning

Stevns Kommune har den 14. august 2020 ansøgt om en toårig forlængelse af forsøgstilladelsen til projektet Besøgscenter ved Stevns Klint efter forsøgsordningen for kyst- og naturturisme samt godkendelse af mindre ændringer. Ansøgningen vedrører naturbeskyttelseslovens¹ § 15 (strandbeskyttelseslinjen) og planlovens² § 5.

Forsøgsprojekt Besøgscenter ved Stevns Klint er inddelt i to lokaliteter, Boesdal Kalkbrud og Højerup. Stevns Kommune anmodede d. 11. november 2020 Kystdirektoratet om at træffe en særskilt afgørelse for hver af de to lokaliteter, da kommunen ønsker fremdrift af projektet i Boesdal Kalkbrud. Kystdirektoratet meddelte d. 8 januar 2021 fornyet dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15 til etape 1 (Boesdal Kalkbrud) af Stevns Kommunes forsøgsprojekt (j.nr. 20/05203-1). Nærværende afgørelse vedrører således udelukkende den del af forsøgsprojektet, der er placeret i Højerup.

Afgørelse

Kystdirektoratet meddeler hermed fornyet dispensation til den del af forsøgsprojekt Besøgscenter ved Stevns Klint, der er placeret i Højerup i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65a, stk. 1 og stk. 3, 2. pkt., jf. § 15.

Den fornyede dispensation meddeles på baggrund af Erhvervsministeriets afgørelse af den 6. november 2020 om forlængelse af forsøgstilladelsen til projektet efter planlovens § 5, stk. 3, 2. pkt. og godkendelse af mindre ændringer efter planlovens § 5, stk. 4.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

² Lovbekendtgørelse nr. 572 af 29/05/2024 Bekendtgørelse af lov om planlægning)

Dispensationen vedrører det projekt, som Naturstyrelsen meddelte dispensation til den 9. november 2015 (NST-4132-336-00076), dog med de mindre ændringer, som er godkendt af Erhvervsministeriet.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. I skal selv undersøge, om jeres projekt kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Vilkår for dispensationen

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

1. De geotekniske undersøgelser skal udføres i perioden maj - september (begge inklusive) af hensyn til markfirben og stor vandsalamander og flagermus.
2. Inden arbejdet påbegyndes, afsøges relevante sprækker og revner i klinten for flagermus i umiddelbar nærhed af arbejdsområdet. Er der ingen kan arbejdet sættes i gang. Revner og sprækker som eventuelle flagermus måtte benytte til dagrest afdækkes efterfølgende i perioden under arbejdets udførsel, såfremt arbejdet direkte vedrører pågældende sprække/sprækker. Såfremt flytning af individer er påkrævet, skal der indhentes tilladelse fra SGAV.
3. Jordarbejder og brug og maskinel uden for bygningen skal kun foregå inden for perioden fra 1. maj til 30. september af hensyn til stor vandsalamander og springfrø
4. Der opsættes paddehegn rundt om den østlige del af søen af hensyn til stor vandsalamander. Såfremt flytning af individer er påkrævet, skal der indhentes tilladelse fra SGAV.
5. Bygningen skal screenes af ekspert for flagermus igen umiddelbart inden der iværksættes nedrivning af potentielle opholdssteder. Såfremt flytning af individer er påkrævet, skal der indhentes tilladelse fra SGAV.
6. Kunstigt lys skal være slukket uden for arbejdstiden i maj og juni, så natlyssværmer ikke lokkes til området.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

I må ikke udnytte dispensationen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. I vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan I skal forholde jer, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

I kan se en klagevejledning i bilag 2.

Redegørelse for sagen

Det fremgår af Naturstyrelsens dispensation af 9. november 2015, at projektet i Højerup omfattede etablering/omdannelse af trappe og platform på klitskrænten, etablering/omdannelse af legeplads og omlægning af parkeringsplads samt etablering af ubemandet udstilling og madpakkehus ved Højerup.

Af Stevns Kommunes ansøgning i 2015 fremgår følgende elementer i forsøgsprojektet ved Højerup:

1. Styrkelse af Højerup Bygade som rygrad og omdrejningspunkt for stedets attraktioner
2. Omlægning af parkeringsplads og ankomst
3. Etablering af nye faciliteter til formidling, madpakkehus mm.
4. Etablering af ny naturlegeplads i eksisterende beplantning
5. Omlægning og styrkelse af stier som fører til klinten og trappestien
6. Renovering og fornyelse af trappen ned til klinten, havet og Fiskeleret
7. Etablering af plateau og trapper, der øger tilgængelighed og oplevelsen af klinten og Fiskeleret
8. Styrkelse af udsigtspunkt oppe på klinten

I Stevns Kommunes ansøgning om fristforlængelse af forsøgstilladelse og godkendelse af mindre ændringer i 2020 beskrives de mindre ændringer således:

1. Ændring af anvendelsen af bebyggelsen (museumsbygningen) på matrikel 3t, fra museumsanvendelse til virksomhed med overnattende gæster og med mulighed for servering, herudover også mulighed for kulturelle og rekreative aktiviteter.
2. Indvendige og udvendige ændringer i bebyggelsen (museumsbygningen) på matrikel 3t. Bebyggelsens fodaftryk og volumen bibeholdes, men bygningens udformning ønskes ændret, så bygningen tilpasses områdets arkitektoniske udtryk, samt indpasses bedre i den omkringliggende natur og landskab.
3. Tilpasning af det geografiske område med 11.100 kvadratmeter
4. Omlægning af adgangs- og parkeringsareal, så det centrale område foran kirkerne, traktørstedet og klintekanten friholdes for trafik. Parkering flyttes fra matrikel 3q til 3e.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at de ansøgte ændringer omfatter en udmatrikulering af en del af matr. nr. 3ø Højerup By, Højerup. Stevns Kommune har den 6. maj 2022 fremsendt et kort, der viser den ansøgte udmatrikulering af arealet, der skal anvendes i forbindelse med flytning af p-pladsen, se bilag 3.

Hele forsøgsprojektområdet i Højerup ligger inden for strandbeskyttelseslinjen. På figur 1 ses den nye situationsplan for Højerup. Situationsplanen indgår i Stevns Kommunes ansøgning om fristforlængelse og mindre ændringer.

Desuden har kommunen fremsendt rapport om naturundersøgelser i projektområdet, foretaget af konsulentfirma i maj 2021, hvor der blandt andet konkluderes at området er levested for markfirben, stor vandsalamander og flere flagermusarter.

Den 2. maj 2022 oplyser kommunen, at forsøgsprojektet er godt i gang med etape 1, og man har fået bekræftet fra Bolig- og Planstyrelsen, at tilladelsen dermed anses for rettidig udnyttet, såfremt man kontinuerligt fortsætter arbejdet. Der oplyses den 4. september 2025, at kommunen årligt dokumenterer kontinuerlig fremdrift overfor styrelsen og således opretholder tilladelsens gyldighed.

Kystdirektoratet har den 12. maj 2022 givet fornyet dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15 til etape 2 (Højerup) af Stevns Kommunes forsøgsprojekt med mindre ændringer efter forsøgsordningen for kyst- og naturturisme. Afgørelsen blev påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet (MFKN klagenr. 1036341).

MFKN har med afgørelse af 31. januar 2024 ophævet og hjemvist Kystdirektoratets dispensation til fornyet behandling. Nævnet fandt, *at Kystdirektoratet ikke i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens krav har redegjort for, hvorvidt projektet kan medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter, herunder stillet vilkår, der sikrer, at der ikke sker en sådan påvirkning af bilag IV-arter i forbindelse med projektets etablering.*

Kommunen har i maj og juni 2024 fremsendt ny vurdering af naturen i Højeruplund i forhold til projektet, samt supplerende undersøgelse udført af konsulentfirma i maj 2024, hvor det blandt andet fremgår :

”Indenfor undersøgelsesområdet og langs klinten generelt er der sket en voldsom erosion af kysten under efterårets højvande og stormvejr (stormflod). Områder med vegetation er stedvist helt eroderet bort og erstattet med blokke af fiskeler, flint eller andet materiale i forskellig størrelse. Nærmest klintens stejlvæg er der bevaret en ca. 15 meter bred zone med vegetationsdække).

Nedenfor og under metaltrappen ses åbent brud og store materialeblokke

Erosionen af kysten har i høj grad påvirket vegetationsdækket, således at forstå, at de arealer omkring den gamle fodsti, som rummede fin kalkoverdrevsvegetation med sjældne og karakteristiske arter, er forsvundet som følge af erosion.” (se opgså afsnit International naturbeskyttelse).

Den 21. maj 2024 oplyser kommunen, at projektet ift trappe og boardwalk er tilpasset efter stormfloden i efteråret 2023, som førte til et betydelig jordskred. Se fig. 2, 3 og den aktualiserede projektering, modtaget den 4. september 2025, på bilag 6.

Der er fremsendt konsulentrapport om vurdering af naturpåvirkning ved geotekniske undersøgelser (se afsnit international naturbeskyttelse)

Der etableres en ny trappe langs klinten. Forløbet er nord på mere eller mindre parallelt med klinten fra det sted, hvor metaltrappen i dag starter og går ned til stranden ca. vinkelret på klinten.

Den nye trappe skal sikres på 4 master, der etableres på massive fundamenter, som er sikret med boringer i undergrunden. I den forbindelse skal der foretages

geotekniske undersøgelser, der afdækker, hvor den præcise fundering af fundamenterne skal findes sted.

Det største fundament skal placeres ud for/under starten af den eksisterende metaltrappe. De øvrige skal placeres med to på det stykke af den nye trappe, hvor den falder fra ca. 16.2 meter til 11.6 meter, dvs. ca. 4.5 meter. Det sidste skal placeres midt på den længste del af trappen, der forløber mere eller mindre vandret

Fig. 2: trappe og bangbro, fornyet koncept - første del på fritstående master, nederste del med skruefundament (fra ansøgning)

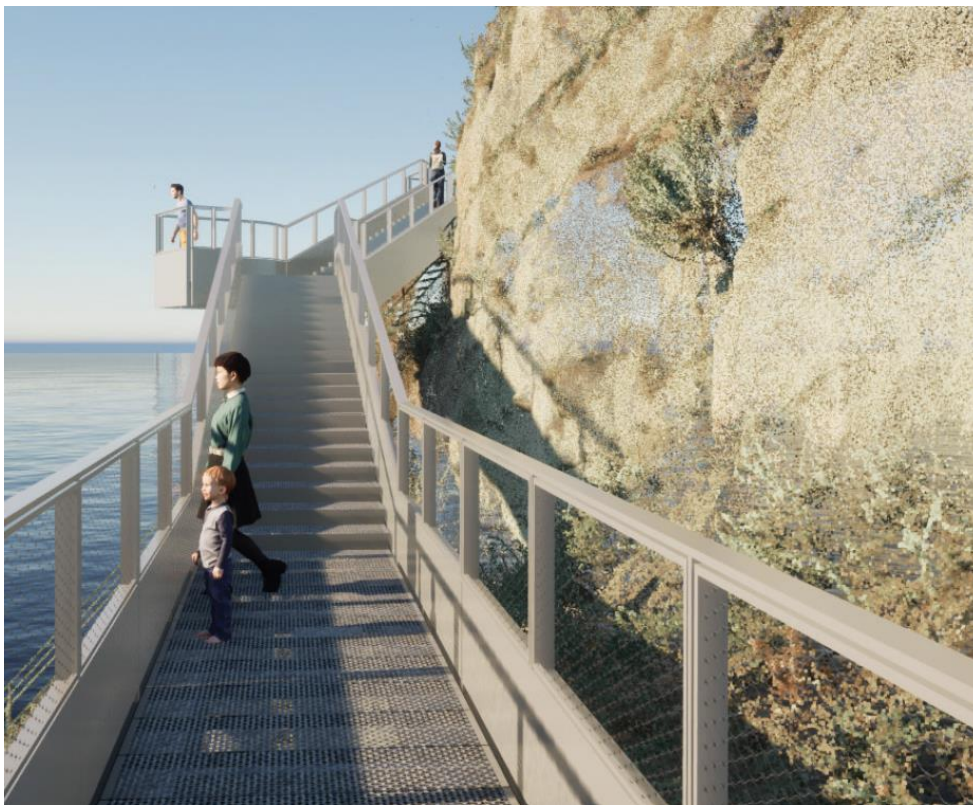

Fig 3 – Visualisering øverste del af trappe, boardwalk, installeret frit foran klinten (fra ansøgning)

Kommunen har desuden i forbindelse med lokalplanprocessen for implementering af etape 2 (lokalplan 210 Højeruplund i Højerup) foretaget en miljøvurdering af lokalplanen. Miljørapporten er udkommet i januar 2025 (se afsnit International naturbeskyttelse).

Inden for forsøgsprojektområdet i Højerup er der registreret fredede fortidsmindearealer og et fredet fortidsminde med 100 m beskyttelseslinje. Hele området er omfattet af kirkebyggelinje, og et mindre område er registreret som fredskov. En del af projektområdet er omfattet af fredningen Højerup Kirke, og arealerne langs skrænten er omfattet af fredningen Stevns Klint. Derudover er der i forsøgsprojektområdet registreret en beskyttet sø og på skrænten et beskyttet overdrev efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det marine Natura 2000-område nr. 206 (Stevns Rev) ligger lige op til projektområdet i Højerup. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 206.

Derudover ligger Natura 2000-område nr. 182 (Holtug Kridtbrud) ca. 6,5 km nord for projektområdet. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 183.

Det nærmeste Natura 2000-område med et fuglebeskyttelsesområde er nr. 168 (Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund), der ligger ca. 19 km mod syd. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 147 og fuglebeskyttelsesområderne nr. 84 og nr. 89. I fuglebeskyttelsesområderne indgår Ramsarområde nr. 22.

Udpegningsgrundlagene for Natura 2000-områderne ses i bilag 4 og 5.

De nærmeste kortlagte habitatnaturtyper findes i N206 lige ud for kysten ved Højerup, hvor der kortlagt den marine habitatnaturtype *Stenrev (1170)*.

Det nærmeste kortlagte potentielle levested i forhold til projektområdet findes i N182 ca. 7 km mod nord og er kortlagt som potentielt levested for stor vandsalamander. I N168 ligger de nærmeste kortlagte potentielle levesteder ca. 24 km mod sydvest, og lokaliteterne er kortlagt for arterne stor vandsalamander, dværgterne, fjordterne, havterne, splitterne og klyde.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-områderne væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på, at det nærliggende Natura 2000-område (N206) udelukkende er marint, og at det ansøgte forsøgsprojekt i Højerup ikke indebærer aktiviteter på vand. Derudover er der lagt vægt på afstanden til Natura 2000-område nr. 168 og 182, samt de kortlagte potentielle levesteder, hvor Kystdirektoratet finder, at N168 og N182 ikke påvirkes af projektet, idet projektet ikke indebærer forstyrrelser eller andre typer påvirkninger, som kan strække sig over en afstand på 6-24 km. Det er endvidere indgået i vurderingen, at det ifølge Stevns Kommune ikke er hensigten med projektet at tiltrække flere besøgende til området.

Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som områderne er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

I maj 2021 havde et konsulentfirma for Stevns Kommune foretaget feltundersøgelser ved Højerup, hvor udbredelsen af nationalt fredede og rødlistede arter samt bilag IV-arter er undersøgt. Undersøgelserne er beskrevet i rapporten *Naturundersøgelser ved Højerup (2021)*.

Der blev ved undersøgelsen registreret følgende bilag IV-arter i undersøgelsesområdet: Bredøret flagermus, Brun langøre, Brunflagermus, Dværgflagermus, Frynseflagermus, Skimmelflagermus, Sydflagermus, Troldflagermus, Vandflagermus, Natlyssværmer, Stor vandsalamander, Springfrø og Markfirben.

Efter stormfloden oktober 2023 med jordskred i klinten itl følge, er de fysiske og biodiversitetsmæssige forhold forandret. Der er derfor foretaget supplerende feltundersøgelse af konsulent i maj 2024, med tilhørende rapport, hvor der fremgår:

” Der er i maj foretaget to eftersøgninger af Bilag IV-arter i dagtimerne. Der er registreret et enkelt Markfirben. Af andre krybdyr er der set en Hugorm. Det er de samme arter, der er registreret ved undersøgelsen i 2021.

Stor vandsalamander er derimod ikke registreret i år, da den for mindst en måned siden er vandret fra rasteområdet til det nærliggende vandhul (=Kirkekæret). Det er givet, at stormfloden ikke kun har ændret vilkårene for planterne i området, men også for krybdyr og padder på klintens brudflader. En stor del af det areal, der bestod af ældre brud med et helt eller delvist vegetationsdække af lavtvoksende overdrevsvegetation er eroderet bort og erstattet af en smallere zone (15-20 meter) med overvejende dominans af Korbær ind mod klintekanten og kystværts denne en zone af store aflejrede materialeblokke, som stormfloden har placeret her. Som tilfældet er med de botaniske værdier, har området mistet en væsentlig del af sin værdi som levested for især krybdyrene.

Der er ikke foretaget registrering/eftersøgning af flagermus, som tidligere er grundigt registreret i 2021. Indenfor projektområdet vurderes der kun at være rasteområder for flagermus omkring og under det eksisterende trappeforløb og ikke langs forløbet af den nye trappe/boardwalk. Sprækker og hulheder på klinten vurderes ikke at blive anvendt til ynglekolonier.

Påvirkning af Bilag IV-arter (padder, krybdyr og flagermus).

Placering af den nye trappe og boardwalk og fremtidig benyttelse af denne vurderes ikke at påvirke Bilag IV-arter eller fredede arter væsentligt negativt. Begrundelsen for denne vurdering er, at færdsel primært vil foregå over det areal, der udgør levestedet/rasteområde for Markfirben, Stor vandsalamander og Hugorm, der er fredet, men ikke omfattet af Bilag IV. På den del, der udgøres af boardwalk, vil færdsel i langt overvejende grad ske på denne; især hvis Korbær fortsat er en af de dominerende arter.

Levestedet er som nævnt væsentligt forringet/begrænset efter stormfloden, så området vurderes kun at have minimal værdi som levested for Markfirben og Hugorm. For Stor vandsalamander findes der alene rasteområde under forløbet af den eksisterende metaltrappe, der fjernes i forbindelse med projektet.”

Rapporten konkluderer samlet i forhold til bilag IV arter:

➤ *den nye trappe og boardwalk kan placeres og anvendes uden påvirkning af § 3-natur og uden væsentlig negativ påvirkning af levesteder for Bilag IV-arterne Stor vandsalamander og Markfirben samt levestedet for den artsfredede Hugorm.*

➤ *desuden vil der ikke ske nogen negativ påvirkning af levesteder for flagermus.*

I rapporten Vurdering af naturpåvirkninger ved geotekniske undersøgelser ved Højeruplund er der foretaget en Konsekvensvurdering af gennemførelse af geotekniske undersøgelser på Bilag IV-arter ved Højerup, hvor det fremgår:

”Forekommende Bilag IV-arter

Området rummer bestande af Markfirben, Stor vandsalamander og Springfrø. Desuden forekommer 10 arter af flagermus (Bredøret Flagermus, Brun Langøre, Brunflagermus, Dværg-flagermus, Frynseflagermus, Skimmelflagermus, Sydflagermus, Troldflagermus og Vandflagermus samt en ubestemt Myotis-art). Af disse arter er Springfrø ikke knyttet til undersøgelsesområdet og næppe til klinten generelt. Den yngler i Kirkekæret og raster i parken ved Højeruplund samt

andre nærliggende løvtræsbevoksninger. Springfrø er udbredt i skove og agerland i Stevns Kommune.

Stor vandsalamander yngler som Springfrø i Kirkekæret, men den overvintrer gerne i beskyttede sprækker og hulheder i skred af klinten. Stor vandsalamander er udbredt i de dele af kommunen, hvor der findes egnede vandhuller nær løvskove, villakvarterer eller ældre gårde.

Markfirben findes inden for projektområdet. Den har en meget stor og sammenhængende bestand på og langs Stevns Klint, men er i øvrigt meget sjælden eller fraværende i størstedelen af kommunen, dvs. i den del, der ikke er beliggende langs kysten.

Flagermus under et vurderes primært at bruge klinten som fourageringsområde. Registreringer i 2021 viser dog, at Dværgflagermus, Sydflagermus og Brun Langøre med store sandsynlighed har dagrasteområder på eller langs klinten.

Konsekvenser ved geotekniske undersøgelser

Hvis de geotekniske undersøgelser foretages indenfor den anbefalede periode og med den afværgeforanstaltning, der er anbefalet, vurderes projektet ikke at have væsentligt negative konsekvenser for forekommende Bilag IV-arter.

Begrundelsen herfor er, at Stor vandsalamander og Markfirben ikke raster i området i perioden for projektet. Desuden påvirkes muligvis blot en ubetydelig del bestanden af Marfirben sammenlignet med den samlede bestand, som tæller 1000-vis af dyr.

Flagermus har ligeledes bestande i området, men bruger ikke klinten til kolonier.

Da flagermus med afværgeforanstaltninger forhindres i at søge dagrast i projektområdet, vil enkelte dyr eller bestandene af de enkelte arter som helhed ikke blive påvirket væsentligt negativt.”

Kystdirektoratet tilslutter sig på den baggrund rapportens anbefalinger, som lyder: (se også afsnit om vilkår):

☐ de geotekniske undersøgelser kan gennemføres uden påvirkning af § 3-natur, idet de aktuelle arealer ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

☐ såfremt de geotekniske undersøgelser udføres i perioden maj - september (begge inklusive) kan de gennemføres uden påvirkning af Bilag IV-arterne Markfirben og Stor Vandsalamander

☐ såfremt området omkring det største fundament sikres mod indflyvning af flagermus (dvs. sikring mod at flagermus søger dagrast) i perioden op til de geotekniske undersøgelser, kan de geotekniske undersøgelser udføres i ovennævnte periode (maj - september) uden påvirkning af Bilag IV-flagermus.

Det fremgår desuden af kommunens aktualiseret naturvurdering af 15. maj 2024:

Natsommerfuglen natlyssværmer er registreret ca. 350 m nord for lokalplanområdet. De voksne dyr er knyttet til syren, hyld, lavendel eller slangehoved. Larverne lever på natlys, gederams og dueurt. Den flyver fra sidst i maj til sidst i juni.

Da natlyssværmeren er registreret i relativ nærhed af museumsbygningen og da de planter den er knyttet til er almindeligt forekommende kan den tilstedeværelse ikke udelukkes.

Der er derfor stillet vilkår om at kunstigt lys skal være slukket uden for arbejdstiden i maj og juni, så dyrene ikke lokkes til området.

Stor vandsalamander yngler i søer og vandhuller. Den er registreret i et Kirkekæret ca. 100 m fra lokalplanområdet. Om foråret vandrer de fra deres frostfrie vinterskjul i jorden, under sten eller lignende til vandhullet. Vandringen starter

som regel i marts, når nattemperaturen er over 5 grader. De voksne individer forlader vandhullet igen i maj – juni, hvorefter de spredes ud i terrænet i nær-området. Her søger de føde på fugtige steder om natten og gemmer sig under sten, grene og andet om dagen. I løbet af efteråret graver de sig ned eller klemmer sig ind under sten og rødder. Stor vandsalamander trives bedst i rene, klarvandede og solbeskinnede søer med god plantevækst. Her vil fødegrundlaget være bedst og vandtemperaturen høj nok, længe nok til at ynglen kan nå at gennemføre deres udvikling, inden efteråret igen sænker temperaturen i søen.

Springfrøen yngler også i Kirkekæret. Den kommer frem fra sit vinterskjul i varme perioder i starten af marts hvorfra den vandrer mod ynglelokaliteten. De voksne individer opholder sig i og omkring vandhullet i nogle uger til æggene er lagt, hvorefter de går på land og spredes ud i omgivelserne. Der opholder de sig på lokaliteter der tilbyder et godt fødegrundlag i form af insekter, orme og snegle samt højt græs, kvas, huller eller sten, der giver mulighed for skjul for stærk sol og rovdyr. Den nye generation af frøer opholder sig i vandet til de i juni/august forvandles hvorefter de går på land. Herefter spredes de ud i omgivelserne, hvor de opsøger opholdssteder efter de samme kriterier som de voksne individer. Springfrøen og danske padde generelt søger overvintring hvor de kan minimere risikoen for frostskafer og predation imens de sover vintersøvn. De foretrækker derfor at overvintrere i frostfrie huller eller sprækker i jorden, under sten eller kvasbunker.

Da der er risiko for at enkelte springfrøer og stor vandsalamander overvintrer ved den gamle museumsbygning anbefales det at gravearbejde og kørsel med tungt maskinel kun foregår i perioden fra 1. april til 30 september når padderne ikke er i dvale.

Der er registreret 9 arter af flagermus inden for Højerupområdet. Flagermusene søger føde om aftenen natten og i de tidlige deler om morgentimer. Om dagen og om vinteren opholder de sig på steder, hvor de kan hvile uforstyrret i ly for regn, vind og frost. Afhængig af den specifikke arts præferencer, kan dette f.eks. være i hule træer, under løs bark, på lofter eller i gamle bygninger.

Flagermusene lever altovervejende af flyvende insekter. I 2021 blev bygningen screenet for tilstedeværelse af flagermus og der blev ikke fundet nogen.

Det anbefales at bygningen screenes igen umiddelbart inden potentielle opholdssteder nedrives.

Samlet anbefaler kommunen følgende afværgeforanstaltninger, hvilket Kystdirektoratet tilslutter sig (se afsnit vilkår):

Stor vandsalamander og springfrø

Jordarbejder og brug og maskinel uden for bygningen bør kun foregå inden for perioden fra 1. maj til 30. september

Flagermus

Bygningen bør screenes for flagermus igen umiddelbart inden der iværksættes nedrivning af potentielle opholdssteder.

Natlyssværmer

Kunstigt lys bør være slukket uden for arbejdstiden i maj og juni, så dyrene ikke lokkes til området.

I forbindelse med eventuelle påvirkninger som følge af potentielt øget publikumspres som følge af forsøgsprojektet ved Højerup har Stevns Kommune oplyst til Kystdirektoratet, at ambitionen aldrig har været at tiltrække yderligere besøgende til området. Forsøgsprojektet har som formål at løfte området arkitektonisk, samt skabe bedre adgang til naturen på klinten - til betjening af

det antal besøgende som området har i dag. Projekterne handler overvejende om at forbedre eksisterende funktioner. For eksempel bliver parkeringspladsen ikke større, når den flyttes ud af det centrale område, men beholder den nuværende kapacitet. Eneste tilføjelse er overnatningsfunktionen, som er tænkt til at betjene traktørstedets gæster og arrangementer. Til gengæld er museet og de besøgende hertil forsvundet ud af området.

I januar 2025 udkom desuden miljørapporten for lokalplan 21, Højeruplund, som byggende på ovennævnte materiale konkluderer:

” Vedtagelse af plangrundlaget vurderes ikke at medføre væsentlige påvirkninger af arter opført på habitatdirektivets Bilag IV, såfremt de foreslåede afværgeforanstaltninger gennemføres. Påvirkningen vil overvejende stamme fra anlægsfasen i form af forstyrrelse.”

På denne baggrund og med de stillede vilkår er det Kystdirektoratets vurdering, at projektet ikke vil medføre beskadigelse/ ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Erhvervsministeriet har den 6. november 2020 truffet afgørelse om at imødekomme Stevns Kommunes ansøgning om forlængelse af fristen for forsøgstilladelsen, samt godkendelse af mindre projektændringer, jf. planlovens § 5, stk. 3, 2. pkt. og planlovens § 5, stk. 4. Idet der er tale om en forlængelse af tilladelsen, gælder de vilkår og rammer, som er fastsat i tilladelsen af 9. november 2015, fortsat.

Kystdirektoratet finder efter det oplyste, at etape 1 og 2 betragtes som et samlet projekt på to adresser, og idet etape 1 fysisk er i gang inden tilladelsens udløb, og der oplyses kontinuerlig fremdrift, er der ikke tale om fristoverskridelse, således at §15 dispensationen på nuværende tidspunkt kan gives.

På baggrund af Erhvervsministeriets forlængelse af forsøgstilladelsen og godkendelse af mindre ændringer finder Kystdirektoratet, at der ligeledes kan meddeles fornyet dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65a, stk. 1 og stk. 3, 2. pkt., jf. § 15 til den del af forsøgsprojekt Besøgscenter ved Stevns Klint, der er placeret i Højerup, herunder de ansøgte matrikulære ændringer, der er en del af de godkendte mindre ændringer af projektet.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet ”Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse”.

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation til det ansøgte.

Med venlig hilsen

Sabine Anna Stosiek
Kystdirektoratet
+45 51 83 16 59
saans@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgrundlag
Bilag 2: Klagevejledning
Bilag 3: Kortmateriale – matrikulære ændringer
Bilag 4: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 206 (Stevns Rev) og Natura 2000-område nr. 182 (Holtug Kridtbrud)
Bilag 5: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 168 (Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund)
Bilag 6: Situationsplan trapper og boardwalk (fremsendt 04-09-2025)

Afgørelsen er også sendt til:

- Stevns Kommune, stevns@stevns.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Stevns, stevns@dn.dk
- Friluftsrådet centralt, fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Østsjælland oestsjaelland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Stevns, stevns@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sjællandskredsen, nbu_sj@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, mail@sgav.dk
- Fredningsnævnet for Østsjælland, oestsjaelland@fredningsnaevn.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15a og 15b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 2: Kortmateriale - matrikulære ændringer

Skel er vist iht. det digitale matrikelkort. Skel er ikke beregnet eller fastlagt ved mål.

TINGLYSNINGSRIDS

Matr.nr. 30 Højerup By, Højerup

Stevens Kommune

Bilag til aftale om evt. køb af delnr. 2 af matr. nr. 30

Hærevejen 27, Tømmestrup, 4660 Store Heddinge

S34S	DVR90	297 x 210	1:2000
KOORD, SYS,	KOTESYS,	FORMAT	MÅLFÖRHÖLD

Landinspektørfirmaet **LE34** Køge

Søndre Allé 5
4600 Køge
+45 5663 3800
koge@le34.dk
www.le34.dk

1907480 1907480-001-001

2

PROJEKTNR.	TEGNINGSNUMMER	UDG.
------------	----------------	------

Bilag 4: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 206 (Stevns Rev) og Natura 2000-område nr. 182 (Holtug Kridtbrud)

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 206		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	
Arter:	Marsvin (1351)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 183		
Naturtyper:	Kransnålalge-sø (3140)	Kalkoverdrev* (6210)
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))

Bilag 5: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 168 (Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund)

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 147		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Klithede* (2140)
	Havtomklit (2160)	Skovklit (2180)
	Klitlavning (2190)	Enebærklit* (2250)
	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Avneknippemose* (7210)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkeke-krat (9190)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Mygblomst (1903)	Stor kærguldsmed (1042)
	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Flodlampret (1099)	Havlampret (1095)
	Stor vandsalamander (1166)	Spættet sæl (1365)
	Marsvin (1351)	Bredøret flagermus (1308)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 84		
Fugle:	Knopsvane (T)	Sangsvane (T)
	Troldand (T)	Lille skallesluger (T)
	Toppet skallesluger (T)	Stor skallesluger (T)
	Havørn (TY)	Blishøne (T)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 89		
Fugle:	Skarv (TY)	Knopsvane (T)
	Pibesvane (T)	Sangsvane (T)
	Grågås (T)	Blisgås (T)
	Bramgås (T)	Spidsand (T)
	Skeand (T)	Pibeand (T)
	Troldand (T)	Hvinand (T)
	Lille skallesluger (T)	Toppet skallesluger (T)
	Havørn (TY)	Stor skallesluger (T)
	Rørhøg (Y)	Vandrefalk (T)
	Plettet rørvagtel (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (Y)	Hjejle (T)
	Brushane (Y)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Rovterne (Y)
	Hedelærke (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. For trækfuglene er følgende fugle ikke tilstede i national eller international væsentlig forekomst: sangsvane (T), toppet skallesluger (T) og stor skallesluger (T) i fuglebeskyttelsesområde F84 samt pibesvane (T), toppet skallesluger (T), skarv (T) og vandrefalk (T) i fuglebeskyttelsesområde F89. De nævnte fugle omtales derfor ikke yderligere, med undtagelse af sangsvane (T) og stor skallesluger (T) som fortsat er på udpegningsgrundlaget for F89.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))

